

UN JARDÍ PER AL REPÒS

La botànica funerària, en general, i en especial pel que fa a les flors, conforma tota una simbologia específica en el ritual de la mort que té continuïtat en el cementiri i en la sepultura. Amb les plantes, les ciutats dels morts es vesteixen de codis de colors i de fragàncies que fan del lloc de la memòria un veritable jardí per al repòs.

S'han trobat enterraments d'època prehistòrica on determinades plantes aromàtiques i d'altres tipus acompanyaven les persones difuntes. Aquesta ha estat una tradició ritual que ha acompanyat l'ésser humà des de sempre. En les cultures clàssiques de Grècia i Roma, el simbolisme de les flors proporciona força ritual en el trànsit a l'altra vida. Amb el cristianisme, on l'església expressa i transmet la pròpia fe a través de símbols comprensibles per a tothom, la simbologia ritual funerària de les plantes, amb flors o sense, adquireix la transcendència del doble missatge: salvació i resignació.

Funerària de Terrassa i el Museu de Terrassa, en la seva línia de difusió del patrimoni funerari terrassenc, conviden a tothom a un recorregut de colors i fragàncies emocionals que es percep en silenci i que amb aquesta exposició esdevé un passeig floral en un jardí per al repòs.

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

L'ARBRE DEL CONEIXEMENT DEL BÉ I DEL MAL

Número 1. Família Molins. Fonedor Tey. Mosaïc: Santiago Padrós, 1949.

Gairebé totes les cultures i religions tenen algun tipus de relat o llegenda sobre l'origen del mal al món. El cristianisme té el relat d'Adam i Eva:

La serp era el més astut de tots els animals salvatges que Déu havia fet. Digué a la dona:

—Així, Déu ha dit que no mengueu dels fruits de cap arbre del jardí?

La dona li respongué:

—Podem menjar dels fruits de tots els arbres del jardí, però dels fruits de l'arbre que hi ha al mig del jardí, Déu ha dit que no en mengem ni els toquem, perquè morirem.

La serp replicà a la dona:

—I ca, no moriríeu pas! Déu sap prou que el dia que en mengueu se us obriran els ulls i seríeu com els àngels, que coneixen el bé i el mal.

(Gn 3, 1-14)

El relat simbòlic de la representació és ben clar. L'arbre del coneixement es metamorfosa en la creu del martiri, que representa la redempció amb Crist crucificat. Però, encara que en la Bíblia no s'especifica quin és el fruit prohibit, en la iconografia popular cristiana ha quedat fixat com una poma. Per això l'artista en el present cas s'inclina per aquesta narrativa popular: Adam mossega una poma.

La poma esdevé el símbol del coneixement, la immortalitat, la temptació, la caiguda de l'ésser humà en el bé i en el mal, i el pecat en si mateix. La poma es considera símbol de la seducció: Eva sedueix Adam perquè es mengi la poma que li ha ofert la serp.

Fotografies: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

EL XIPRER

Número 2. Família Simó Prats.

Senzilla combinació de paisatge natural de muntanyes i arbres que, amb elements cristians, esdevé d'una càrrega simbòlica extraordinària.

La creu simbolitza el sacrifici de Jesús per a la humanitat, portant la seva creu i morint-hi. Jesús és Crist, que va dur la humanitat sobre les seves espatlles i va morir en ella i per ella.

El xiprer és anomenat "arbre de la vida" per la seva alçada majestuosa i verdor persistent. Com que apunta al cel, es creia que ajudava les ànimes dels morts a elevar-se en aquesta direcció.

El colom simbolitza l'Esperit Sant, i la branca verda d'olivera al bec respon a l'esperança d'una nova oportunitat de ressorgir de la vida. El Déu bíblic va mostrar així la seva pau amb la humanitat després de l'episodi del diluvi universal, acompanyant-lo finalment amb l'arc de sant Martí com a símbol del "tractat de pau" entre Ell i l'home, com a prova del seu compromís de no tornar mai a destruir la terra.

Fotografies: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

CREU ARBÒRIA

Representacions escultòriques on l'heura i el roser s'enrosquen a la creu, simbolitzant així l'arrelament a la vida, l'abraçada última entre aquesta i la mort en el cementiri.

L'heura simbolitza la fidelitat, la memòria i l'amistat eterna. El roser i, per extensió, la seva flor, la rosa, signifiquen la bellesa, l'amor suprem, l'amor transcendental i l'amor religiós. Les espines i les roses de color vermell suggereixen el dolor i el martiri de Jesús en la creu.

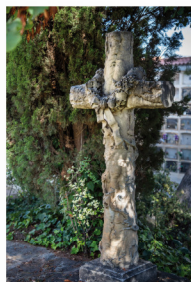
Número 3. Família García Téllez.

Simbolisme de fidelitat de la persona difunta representat per la jove figura femenina en depositar en el braç de la creu una rosa.

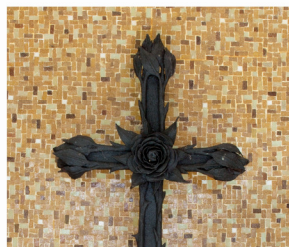
Número 4. Ossera del Cementiri Vell.

Una corona floral disposada en la intersecció dels braços de la creu exclama la victòria de la fe.

Número 5. Família Montset Beltrán.

Simbolisme complex forjat sobre mosaic. Les arrels del roser envolten el Gòlgota i s'enrosquen a la creu, simbolitzant la redempció del pecat. Al centre, una rosa, expressió de fidelitat eterna.

Fotografies: Teresa Llordés

Funerària
de Terrassa

Museu
de Terrassa

Ajuntament

de Terrassa

LLOREDER I PALMA

Número 6. Família Francesc Roig i Ventura. Fonedor Xavier Corberó Trepat, 1950.

Sepultura que reproduïx una capella d'estil romànic. L'absis té tres costats decorats per sengles planxes de bronze cisellades.

Serpentina amb llegenda embolcallant el lloret de la victòria, de la glòria:

Sé que el meu Redemptor viu i que jo ressuscitaré des de la terra el dia del judici.

Serpentina amb llegenda en llatí envoltant una palma que simbolitza el sacrifici i la victòria de la fe sobre la mort. És també el senyal del martiri cristià:

Així com tots morim en Adam, tots serem vivificats en Crist.

Fotografies: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

LA PALMA

Número 7. Família García Ollé.

Petita creu de gres amb elements de força càrrega simbòlica. El Gòlgota es representa amb el pedestal, que és decorat als angles amb unes fulles de card estilitzades. A sobre, a la cara frontal, un pom de roses simbolitza la fugacitat de la vida; i a la cara posterior, uns llores florits ens parlen de la victòria. A la creu, una palma lligada per una cinta ampla de tela ens recorda el martiri i el triomf de Jesús sobre la mort.

Flors de llorer.

Fulles de card.

Pom de roses.

Fotografies: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

BRANCA D'OLIVERA

La branca verda de l'olivera és el símbol de la victòria i de la pau. És el motiu al·legòric després del diluvi universal: Noé deixa anar un colom i aquest torna amb una branca verda d'olivera al bec. Era el senyal que Déu estava en pau amb la humanitat. Després va aparèixer l'arc de sant Martí, símbol del tractat de pau entre Ell i l'home, el compromís de no tornar a destruir la terra.

Número 8. Família Noguera Gorina.

Mosaïc: Santiago Padrós

Número 9. Família Prat.

Mosaics Egara 1960-1969.

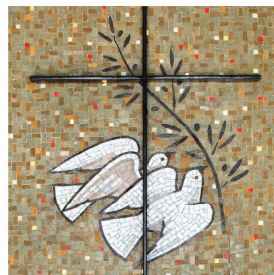
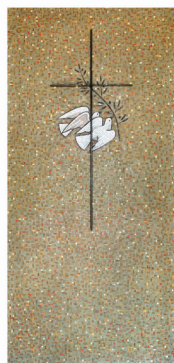
Número 10. Família Rigol Estruch.

Mosaïc: Cristóbal Picón i any 1986.

Número 11. Família Domènech Gálvez.

Mosaics Egara, 1960-1969

La presència de dos coloms respon a la voluntat d'aconseguir una composició estètica i no tant simbòlica.

Fotografies: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament de Terrassa

LA CORONA

En el sentit espiritual i religiós, el cercle és un símbol de Déu, una figura que no té principi ni final, és etern. Representa el cicle de la vida, que és néixer, viure i morir, i aleshores tornar amb Déu.

A l'inici del cristianisme, les corones eren de llorer i representaven la victòria, el triomf. A més, s'hi afegia el significat de l'eternitat, perquè sempre mantenien les fulles verdes.

Número 12. Família Montserrat Gassó.

Marbrista: Trifón Bruix.

Àngels portadors de la corona de flors martirial.

Número 13. Família Padrós.

Mosaic de Ramon Fonollosa. Taller de Santiago Padrós.

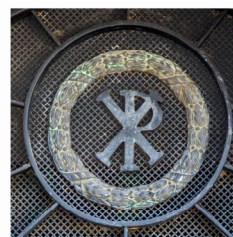
Número 14. Família Busquet.

Mosaics Egara, 1960-1969.

Número 15. Josep Badrinas Sala.

Corona de llorer en bronze.

Fotografies: Teresa Llordés

Funerària
de Terrassa

Museu
de Terrassa

Ajuntament

de Terrassa

LA ROSA

La rosa és la flor per excel·lència en la iconografia funerària cristiana, tant per la seva bellesa com per la seva fragància embriagadora. Dos són els colors que hi destaquen: la rosa vermella es relaciona amb el sacrifici de Jesús en la creu: corona d'espines i sang; i la rosa blanca encarna la puresa divina.

A més, les roses són símbol d'amor, d'amor etern i apassionat, i de gran respecte per a l'ésser estimat. Cal indicar que les roses blanques acostumen a acompanyar les tombes del nens i es representen amb els pètals tancats.

Número 17. Família García Barragán.

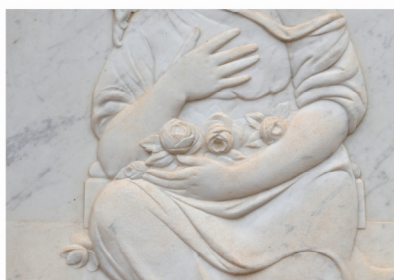
Escultor Josep Llopart Miret, 1942.

La severitat del rostre trist de la dona vessa moviment en l'acte amorós de deixar caure una rosa sobre la làpida on ja reposa un pom de roses.

Número 16. Família Alavedra.

Marbrista Trifón Bruix.

Amb tota delicadesa, la jove acull a la seva falda unes roses encara no obertes del tot.

Fotografies: Teresa Llordés

Funeraria
de Terrassa

Museu
de Terrassa

Ajuntament

de Terrassa

ROSES I ÀNGELS

Número 19. Família Clapés Badrinas.

Escultor Josep Llopart Miret, 1942.

La figura de l'àngel mostra un doble gest simbòlic. Amb la mà dreta sobre el pit, s'expressa dolor i aflicció; i amb l'altra mà estesa cap al terra, amb un pom de roses, del qual n'ha caigut una, la fugacitat de la vida.

Número 20. Família Carreras.

Bonzes Jordà (València).

Àngel de la reconciliació. Porta un cistell amb flors i un pomell a la mà.

Fotografies: Teresa Llordès

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

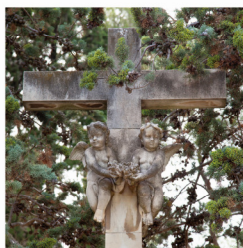
Ajuntament

de Terrassa

ROSES I ÀNGELS

Número 21. Família Rosell Ballester. Escultor Josep Viladomat i Massanas, 1935.
Querubins portadors de les roses de la sensibilitat i de la bellesa.

Número 22. Família Jàndula García.

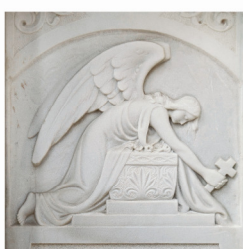
Número 23. Família Datzira Matarrodona.

Número 24. Família Barragán. Escultor Miguel Ros.

Número 25. Família Verdaguer-Guitart. Escultor Miguel Ros.

Fotografies: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

JARDÍ DE FLORS

Número 26. Vicente Ballester Arnal

Làpida de marbre de nínxol amb una força càrrega d'elements simbòlics presidits pel retrat del difunt. A la dreta, àngel agenollat amb flors que identifiquem com a pensaments, símbol del record de l'ésser estimat. A l'esquerra, la flama de la vida. Al terra, un lliri que expressa la innocència que ha estat restaurada en l'ànima del difunt. I al centre, un niu construït amb les branques d'un roser amb dos coloms, binomi del dolor terrenal i el perdó diví.

Número 27. Família Juanos.

Llegenda "Pau eterna"

Sota la creença que Jesús va passar la seva última nit sota un desmai, el marbrista escenifica tota aquesta tristesa i melangia dibuixant l'arbre que simbolitza aquest amor desgraciat.

Número 28. Dolors Salas i Salas.

Les flors botons d'or, de pètals grocs, al peu de la creu. No tenen cap simbolisme religiós funerari, només responen a l'estètica pròpia de la làpida del nínxol que evidencia ja la pèrdua de tot simbolisme avui dia.

Número 29. Família Velasco García

Representació d'un lliri estilitzat. Símbol de la puresa.

Número 30. Porta entrada al cementiri.

Placa de ceràmica. Escultor Cèsar Cabanes.

Elements simbòlics introductoris al recinte del cementiri: la calavera (la mort), la flama de la vida (la fe) i les semprevives (l'esperança).

Fotografies: Teresa Llordés

Funerària
de Terrassa

Museu
de Terrassa

Ajuntament

de Terrassa

GARLANDA DE FLORS

Les garlandes estan vinculades als màrtirs. El verdor de les seves fulles i els colors de les seves flors simbolitzen la mateixa vida que perdura i que es regenera amb un ritme cíclic. És un morir i un ressuscitar perenne. Representa una clara esperança de resurrecció i en conseqüència la immortalitat. Les garlandes estan vinculades als màrtirs.

Número 16. Família Trullàs.

Escultor: Josep Planas Fàbregas

Garlanda de flors on distingim les roses (fidelitat), els pensaments (records), les margarides (innocència) i la murtra (immortalitat).

Murtra

Margarides

Roses

Pensaments

Fotografies: Teresa Llordés

Funerària
de Terrassa

Museu
de Terrassa

Ajuntament

de Terrassa